LEGEARTIS
ИНГ-ПРО

ISSN 2406-1085

ИНГ-ПРО

ПРОПИСИ У ПРАКСИ

legeartis.rs

јун 2020 / број 93

6/2020

Преглед и стручна оцена понуда у складу са новим Законом о јавним набавкама

- Заснивања радног односа на одређено време у јединицама локалне самоуправе
- Спорна питања из праксе у поступцима пред јавним бележником
- Удовољавање жалбеном захтеву – члан 165. Закона о општем управном поступку
- Парнични поступак у пракси: поновно отварање главне расправе и везаност суда за своју пресуду
- Кривично дело обљуба над немоћним лицем из чл. 179. Кривичног законика у судској пракси

Србија, Златибор, водопад Гостиље

Дивна

Здравет Воде Србије

Дивна вода стиже до нас право са извора у најкраћем могућем року. Кад је пијемо, осећамо се као да стојимо у најлепшој природи, док се у позадини чује тихи жубор, који смирује и опоравља. Дивна вода нас поново повезује са природом, али и са нама самима.

Све Дивна воде су висококвалитетне и извиру на местима нетакнуте природе. Изворног квалитета и свеже, доспевају у чашу Корисника после само неколико дана од пуњења на извору. Могу се конзумирати свакодневно и у неограниченим количинама.

Свака од њих је другачија и на неки посебан начин благотворно делује на људски организам.

Претплатите се на неки од наших повољних пакета за правна лица или домаћинства и уживајте у здравој и свежој води на послу или код куће!

www.divnavoda.rs

ЦЕНТАР ЗА БРИГУ О ДИВНИМ КОРИСНИЦИМА:
0800 111 111

LEGEARTIS ИНГ-ПРО
ПРОПИСИ У ПРАКСИ
www.legeartis.rs

ISSN 2406-1085
Година VIII, број 93, јун 2020.

Оснивач и издавач:
ИНГ-ПРО Издавачко-графичко д.о.о.
Београд, Веле Нигринове 16а

За оснивача и издавача:
Горан Грчић и Владимир Здјелар

Главни и одговорни уредник Редакције:
Јован Матијашевић

Главни и одговорни уредник часописа:
Ана Фулетин

Сарадници:
Весна Филиповић
Вукашин Ристић
Дејан Обренић
Драгана Марчетић
Драган У. Калаба
Душан Рајаковић
Жељко Албанезе
Милош Јовић
Саша Кулић

Технички уредник:
Милена Станковић

Лектура:
Милица Радованчев

Графичка припрема:
Мирослав Арамбашић

Штампа:
Digital art, Београд

Редакција:
Веле Нигринове 16а, 11000 Београд
тел: +381 11 2836-890
факс: +381 11 2836-474
имејл: redakcija@legeartis.rs

Часопис излази једанпут месечно (10 бројева и 1 двоброј у оквиру годишње претплате).

CIP - Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд

34

LEGE Artis : прописи у пракси / главни и одговорни уредник Ана Фулетин. - [Штампано изд.] . - Год. 3, бр. 25 (окт. 2014)- . - Београд : ИНГ-ПРО, 2014- (Београд : Digital art). - 28 cm

Месечно. - Наслов лат., текст ћир.. - Преузима нумерацију електронског издања. - Друго издање на другом медијуму: Lege Artis (Online) = ISSN 2334-6140
ISSN 2406-1085 = Lege Artis (Штампано изд.)

Поштовани претплатници,

И у новом броју посебну пажњу посвећујемо и законским новинама и недоумицама које се јављају приликом примене одређених прописа јер верујемо да пред препрекама не треба да поклекнемо, руководећи се притом речима великог ренесансног сликара Леонарда да Винчија: „Препреке ме не могу зауставити. Свака се препрека уклања пред одлучношћу."

Остало је још месец дана до почетка примене новог Закона о јавним набавкама, тако да је он централна тема овог броја, односно анализа фазе која је веома значајна за доношење исправне мериторне одлуке, а то је стручна оцена понуда.

У рубрици „Радно право" настављамо са серијом текстова посвећених радним односима у локалној самоуправи, разматрајући детаљно запошљавање на одређено време. Колико су поједини институти радног права значајни посебно се осетило у доба пандемије корона вируса, а с обзиром на то да су за време ванредног стања многи запослени радили од куће, једни су били на плаћеним или неплаћеним одсуствима, а други на годишњим одморима или у мировању радног односа, па њихов повратак на рад захтева одређене мере и обрачуне послодаваца, тој тематици такође је посвећен текст у наведеној рубрици.

У оквиру рубрике „Управно право" дат је критички осврт на одредбе из члана 165. Закона о општем управном поступку, којима је прописана надлежност првостепеног органа да у поступку по жалби поново одлучи мериторно, без достављања предмета другостепеном органу на одлучивање.

У рубрици „Грађанско право" издвојена су нека питања која су се у пракси појављивала као спорна у поступцима пред јавним бележником како би се кроз одговоре на иста разјасниле недоумице које странке имају. У тексту посвећеном парничном поступку анализирана су питања поновног отварања главне расправе и везаности суда за своју пресуду.

Скрећемо пажњу и на текст из области здравствене заштите и здравственог осигурања у ком су дати одговори на поједина питања која су изазвала интересовање како пацијената тако и запослених радника у здравству.

Поред наведених, ту су и остали врло актуелни текстови у поменутим, али и другим рубрикама, као и наше сталне рубрике „Портал читалаца", „Календар аката" и „Регистар прописа донетих између два броја".

Редакција

Будимо на вези

Часопис *Lege Artis – ПРОПИСИ У ПРАКСИ* отворен је за сва ваша питања, мишљења, конструктивне предлоге, похвале и критике. Можете их упутити ауторима текстова или на имејл редакције часописа **redakcija@legeartis.rs**

Пратите нас:
- **www.legeartis.rs**
- **www.propisi.net**
- **www.ingpro.rs**
- **www.facebook.com/IngProLegeArtis**

ИНГ-ПРО

Зашто баш PROPISI.NET?

- Зато што је прегледан и једноставан и не захтева никакву специјалну обуку за коришћење (*user friendly*).
- Зато што је могућ приступ неограниченом броју докумената у току претплате.
- Зато што има највећи број прописа, примера судске праксе, правних мишљења, модела и других докумената.
- Зато што има претраживач који даје прецизно сортиране и брзе резултате претраге.
- Зато што се документа – прописи и др. – могу претраживати путем одговарајућих скраћеница и синонима који се у правној пракси често користе.
- Зато што је једини на тржишту који аутоматски бележи најпрегледаније документе сваког претплатника и издваја их на почетној страни.
- Зато што има мејл-сервис који омогућава претплатницима да о новим прописима, примерима из судске праксе, правним мишљењима и стручним коментарима и другим документима из области које сами изаберу, буду информисани путем мејла истог дана кад су објављени у бази.
- Зато што ради са било ког рачунара на интернету, без икакве инсталације, а подржава рад и у интранет окружењу.
- Зато што је увек ажуран (не захтева ажурирање од стране претплатника).
- Зато што су текстови докумената и интерфејс доступни на ћирилици или латиници.
- Зато што једним кликом могу да се ископирају текстови у *Word* или *PDF* формату.
- Зато што има најсвеобухватнију и највећу базу судске праксе, са разгранатом структуром по одговарајућим правним гранама и правним институтима.
- Зато што се из текста прописа једним кликом приступа повезаним документима.

WWW.**PROPISI.NET**

У овом броју...

ЈАВНЕ НАБАВКЕ И БУЏЕТИ

4 Преглед и стручна оцена понуда у складу са новим Законом о јавним набавкама

РАДНО ПРАВО

13 Заснивања радног односа на одређено време у јединицама локалне самоуправе

19 Повратак запослених на посао после укидања ванредног стања и обрачун њихових примања за месец мај

26 Најчешћа питања послодаваца и запослених за време епидемије COVID-19

29 Мишљења Министарства за рад, запошљавање, борачка и социјална питања која се односе на Закон о агенцијском запошљавању

УПРАВНО ПРАВО

33 Удовољавање жалбеном захтеву – члан 165. Закона о општем управном поступку

ГРАЂАНСКО ПРАВО

37 Станарско право – 3 део: Ништавост уговора о откупу станова, право својине и право на дом

46 Парнични поступак у пракси: поновно отварање главне расправе и везаност суда за своју пресуду

54 Спорна питања из праксе у поступцима пред јавним бележником

62 Правни став о остваривању права на накнаду трошкова на име ПДВ-а на адвокатске услуге

КРИВИЧНО ПРАВО

68 Кривично дело обљуба над немоћним лицем из чл. 179. Кривичног законика у судској пракси

УНАКРСНИ ПОГЛЕД

77 Одговори на питања из области здравствене заштите и здравственог осигурања

РУБРИКЕ

83 Портал читалаца

91 Преглед прописа донетих између два броја

96 Календар важења правних аката

Преглед и стручна оцена понуда у складу са новим Законом о јавним набавкама

Стручна оцена понуда обухвата период од отварања понуде до доношења извештаја о поступку јавне набавке. Она обухвата преглед, анализу, процену и рангирање понуда, као и израду наведеног извештаја.

Милош Јовић,
експерт за јавне набавке

Каква су правила када је реч о прегледу и стручној оцени понуда које прописује нови Закон о јавним набавкама (даље: Закон)? Преглед и стручну оцену понуда спроводи комисија за јавну набавку, с тим што уколико процењена вредност јавне набавке не прелази износ од 3.000.000 динара, стручну оцену понуда, као и цео поступак, може да спроведе и једно лице које именује наручилац. Приликом стручне оцене понуда комисија за јавну набавку пролази кроз различите фазе, утврђујући све релевантне чињенице од значаја за доношење исправне мериторне одлуке којом се окончава поступак јавне набавке. То су активности које се спроводе имајући пре свега у виду разлоге за одбијање понуда, односно:
1) утврђивање да ли су понуде прихватљиве;
2) евентуално подношење захтева понуђачима за додатно појашњење или допуну понуда;
3) евентуални захтев за разјашњење неуобичајено ниске понуде;
4) одбијање неприхватљивих понуда и рангирање прихватљивих;
5) састављање извештаја о поступку јавне набавке.

УТВРЂИВАЊЕ ПРИХВАТЉИВОСТИ ПОНУДА

При стручној оцени достављених понуда комисија за јавну набавку за сваку понуду утврђује:
а) да ли постоје основи за искључење привредног субјекта;
б) да ли су испуњени критеријуми за избор привредног субјекта, ако су предвиђени конкурсном документацијом;
ц) да ли су испуњени захтеви и услови у вези са предметом набавке и техничким спецификацијама;
д) да ли је достављено средство обезбеђења за озбиљност понуде у складу са документацијом о набавци, уколико је исто захтевано;
е) да ли постоје други недостаци због којих није могуће утврдити стварну садржину понуде или није могуће упоредити је са другим понудама.

Осим тога, комисија за јавну набавку може да располаже адекватним доказима о повреди конкуренције или корупцији, па да у том смислу због разлога повезаних са понашањем понуђача у конкретном поступку његову понуду одбије, чак и уколико је иста у осталом делу прихватљива.

Утврђивање да ли постоје основи за искључење привредног субјекта

Једна од значајнијих новина коју доноси Закон јесте обавезно иницијално доказивање испуњености критеријума за квалитативни избор привредног субјекта путем изјаве. Дакле, непостојање основа за искључење доказује се изјавом о испуњености критеријума за квалитативни избор привредног субјекта на стандардном обрасцу. У тој изјави понуђачи, између осталог, потврђују да немају основ за искључење, наводе издаваоце доказа којима се то потврђује и изјављују да ће, на захтев и без одлагања, наручиоцу моћи да доставе поменуте доказе. Сходно изнетом, мења се и

за искључење привредног субјекта; 2) нису испуњени критеријуми за избор привредног субјекта; 3) нису испуњени захтеви и услови у вези са предметом набавке и техничким спецификацијама; 4) није достављено средство обезбеђења за озбиљност понуде у складу са документацијом о набавци; 5) постоје ваљани докази о повреди конкуренције или корупцији; 6) постоје други недостаци због којих није могуће утврдити стварну садржину понуде или није могуће упоредити је са другим понудама.

Осим тога, наручилац може да одбије, као неприхватљиву, ону понуду која прелази износ процењене вредности предмета јавне набавке или расположивих средстава. То је омогућавао и претходни закон, али уз мало другачији приступ поменутој проблематици. Наиме, претходни закон је неприхватљиву понуду дефинисао, између осталог, и као понуду са ценом изнад процењене вредности јавне набавке. Ипак, исти је дозвољавао наручиоцу да додели уговор понуђачу који нуди цену изнад процењене вредности уколико та цена није већа од упоредиве тржишне цене и ако су понуђене цене у свим одговарајућим понудама веће од процењене вредности.

С друге стране, **Закон понуду са ценом изнад процењене вредности не сматра неприхватљивом, тако да без икаквих посебних услова таква понуда може да се прихвати. Међутим, наручиоцу се даје могућност да, као неприхватљиву, одбије понуду која прелази износ процењене вредности предмета јавне набавке или расположивих средстава, што ће и учинити у другом случају, уколико одмах не обезбеди додатна средстава на законит начин. У супротном, закључењем уговора на износ који је већи од износа расположивих средстава у финансијском плану наручилц би преузео обавезе супротно Закону о буџетском систему**.

Прихватљиве понуде комисија за јавну набавку рангира применом критеријума за доделу уговора одређеног у позиву за подношење понуде и конкурсној документацији, односно применом методологије за доделу пондера за сваки елемент критеријума. Ако постоје две или више понуда које су применом критеријума за доделу уговора једнаке, наручилац ће уговор доделити у складу са резервним критеријумима. Наручилац је дужан да предвиди барем један резервни елемент критеријума, а ако и након примене резервних критеријума постоје две или више понуда које су једнако рангиране, наручилац ће доделити уговор понуђачу који буде извучен путем жреба.

САСТАВЉАЊЕ ИЗВЕШТАЈА О ПОСТУПКУ ЈАВНЕ НАБАВКЕ

Након што је завршила стручну оцену понуда, комисија за јавну набавку саставља извештај о поступку јавне набавке. Управо се тим актом окончава рад комисије за јавну набавку. **Закон је таксативно навео тринаест елемената извештаја о поступку јавне набавке, али ће њихов број и структура варирати, пре свега у зависности од врсте поступка, броја и садржине понуда, али и по питању процењене вредности, врсте предмета набавке и сл**.

Извештај о поступку набавке веома је важан јер представља основ за доношење мериторне одлуке којом се окончава поступак, а често наручиоци практикују да исти у свом значајном делу постане и интегрални део саме одлуке о додели уговора, односно одлуке о обустави поступка. Због тога сви чланови комисије израде наведеног документа морају да приступе темељно. Значај извештаја о поступку јавне набавке утолико је већи уколико постоје понуде које су одбијене, када је нарочито важно образложење таквог поступања, које мора да буде засновано на правилно утврђеном чињеничном стању и утемељено у захтевима документације о набавци, са релевантним правним основом из Закона.

Извештај о поступку јавне набавке није оглас о јавној набавци нити је акт којим се директно одлучује о правима заинтересованих страна. Стога, иако документ садржајно дефинисан у Закону, извештај о поступку јавне набавке представља акт интерног карактера, што значи да се не доставља понуђачима.

Заснивања радног односа на одређено време у јединицама локалне самоуправе

Према одредбама Закона о запосленима у аутономним покрајинама и јединицама локалне самоуправе („Сл. гласник РС”, број 22/2016, 113/2017 и 95/2018 – даље: Закон) радни однос у јединицама локалне самоуправе заснива се, по правилу, на неодређено време, али из практичних разлога Закон дозвољава и запошљавање на одређено време, о чему ће више детаља бити наведено у наставку.

Мр Жељко Албанезе

РАЗЛОЗИ И НАЧИН ЗАСНИВАЊА РАДНОГ ОДНОСА НА ОДРЕЂЕНО ВРЕМЕ

У зависности од потреба послодавца и конкретних услова рада, радни однос у органима јединица локалне самоуправе заснива се на неодређено или одређено време. У том смислу послодавац је слободан да сам одлучи када ће закључити уговор о раду и на које време. Приликом заснивања радног односа послодавац строго треба да води рачуна о томе да дефинише на који рок се радни однос заснива, јер ако у документу о заснивању није јасно прецизирано на које време се закључује, постоји законска презумпција да је то заснивање закључено на неодређено време.

Заснивање радног односа врши се пре ступања запосленог на рад. Дакле, није довољно да послодавац донесе одлуку о избору кандидата (и обави све друге неопходне радње у вези са тим избором) да би то лице ступило на рад и почело да остварује права и обавезе из и по основу рада, већ је неопходно да после извршеног избора буде закључен документ о заснивању радног односа. Све до тренутка закључивања поменутог акта изабрано лице практично се сматра незапосленим.

Правило је да се радни однос заснива на неодређено време. Због тога је рад на неодређено време најчешћи облик рада. Основно обележје радног односа заснованог на неодређено време јесте његова сталност, будући да трајање таквог радног односа није унапред одређено. Међутим, у посебним случајевима предвиђеним Законом одређене ситуације код послодавца могу да наметну потребу да се радни однос заснује на одређено време. У вези с тим, **одредбама члана 70. Закона** предвиђени су случајеви када радни однос може да се закључи на одређено време, односно за време чије је трајање унапред одређено објективним разлозима који су оправдани роком или извршењем одређеног посла или наступањем одређеног догађаја – за време трајања тих потреба. Такве ситуације треба предвидети већ у кадровском плану јер, сагласно члану 76. Закона, у наведени план уноси се, поред осталог, и број запослених чији се пријем у радни однос на одређено време планира у кабинету градоначелника, председника општине, односно председника градске општине или због повећања обима посла. Не треба заборавити да се на основу кадровског плана доноси и правилник о унутрашњем уређењу и систематизацији радних места, односно измене и допуне тог правилника. При томе се саветује да се у делу кадровског плана који се односи на број и структуру службеника и намештеника запослених на одређено време због повећаног обима посла, како у постојећем тако и у планираном броју, приказују искључиво

ОСТАЛИ МОМЕНТИ

У вези са радом на одређено време у органима и службама јединица локалне самоуправе важно је напоменути и следеће:

1) За радни однос на одређено време пробни рад је обавезан само ако је радни однос заснован на дуже од шест месеци, и траје два месеца (члан 72).

Пробном раду не подлежу лица која раде на пословима из члана 70. став 1. т. 4)–6) Закона, а то су:

- лица на радним местима у кабинету градоначелника Града Београда и председника Скупштине Града Београда,
- лица на радним местима у кабинету градоначелника, председника општине или председника градске општине (помоћници градоначелника, односно председника општине, као и друга лица која заснивају радни однос на радним местима у кабинету),
- лица која раде у припреми или реализацији одређеног пројекта.

Пробни рад службеника (тамо где је обавезан и у раду на одређено време) прати његов непосредни руководилац, који после окончања пробног рада послодавцу даје писмено мишљење о томе да ли је службеник задовољио на пробном раду. Службенику који не задовољи на пробном раду престаје радни однос.

2) Сходно чл. 131. Закона, службеник који је у радном односу на неодређено време дужан је да има положен државни стручни испит. По наведеној одредби, **дужност да имају положен државни стручни испит немају службеници који заснивају радни однос на одређено време.**

3) Радни однос на одређено време престаје протеком времена на који је заснован (члан 159). Жалба не одлаже извршење решења којим је утврђен престанак радног односа заснованог на одређено време.

ИНГ-ПРО
ПРОПИСИ.НЕТ
ЕЛЕКТРОНСКО ПРАВНО ИЗДАЊЕ
СУДСКО-АДВОКАТСКИ РОКОВНИК
Lege Artis ПРОПИСИ У ПРАКСИ
АДВОКАТСКИ РОКОВНИК
ПОСЛОВНИ САВЕТНИК
СТРУЧНИ КОМЕНТАРИ
ЈАВНЕ НАБАВКЕ
САВЕТОВАЊА
3 ДЕЦЕНИЈЕ
ЗНАЊА НЕМА ЛУТАЊА

Повратак запослених на посао после укидања ванредног стања и обрачун њихових примања за месец мај

Укидање ванредног стања, повратак јавног градског и међуградског саобраћаја, као и примена Уредбе о фискалним погодностима и директним давањима привредним субјектима у приватном сектору и новчаној помоћи грађанима у циљу ублажавања економских последица насталих услед болести COVID-19 („Сл. гласник РС", бр. 54/2020 и 60/2020), интензивираће пословања многих привредних субјеката и вратити запослене на посао. За време ванредног стања поменути запослени делом су радили од куће, једни су били на плаћеним или неплаћеним одсуствима, а други на годишњим одморима или у мировању радног односа, па ће њихов повратак на рад захтевати одређене мере и обрачуне послодаваца, о чему више детаља следи у наставку.

Мр Жељко Албанезе

1 ПОВРАТАК НА РАДНО МЕСТО ЗАПОСЛЕНИХ КОЈИ СУ РАДИЛИ ОД КУЋЕ

Када су почеле економско-финансијске тешкоће и ограничавање кретања услед пандемије, многи послодавци упутили су своје запослене на рад од куће у складу са Уредбом о организовању рада послодаваца за време ванредног стања („Сл. гласник РС" бр. 31/2020). За рад од куће запослени су примили одговарајућа решења, али њихови уговори о раду углавном нису мењани у погледу врсте посла који су обављали на својим радним местима, као и у погледу основне зараде коју су остваривали за време рада од куће.

Сада када је могућ долазак на радна места запослених, укидају се решења по којима су обављали рад од куће, а запослени се позивају да се одређеног датума јаве на посао и наставе да раде у просторијама послодавца. Зарада им се не мења, а обрачун зараде наставља се у складу са уговором о раду и у ситуацији када запослени од нпр. 11. маја почиње рад у просторијама послодавца. За време рада од куће запослени је такође примао зараду (не накнаду зараде), тако да се за месец мај обавља јединствени месечни обрачун зараде. Наиме, рад од куће није плаћено одсуство, већ организација рада у којој запослени своје радне обавезе извршава од куће и за то остварује зараду. Разлика у обрачуну примања биће само у вези са накнадом за превоз, коју запослени није имао за време рада од куће, а сада ће му и она бити исплаћивана.

Посебно је питање да ли ће послодавац у наставку пословања у наредним месецима економског опоравка спроводити мере рационализације радне снаге на пример, тако да ће прилагођавати систематизацију, али у овом моменту, када то још није предузето, запослени се враћа на своје послове и радне задатке, са зарадом, другим примањима и другим правима и обавезама у складу са својим уговором о раду.

дочека исплата минималних зарада, па ће за часове одсуства примити накнаду зараде, а за часове на раду минималну зараду, сразмерно одрађеним часовима на раду, уместо своје зараде по уговору о раду.

5 ПОВРАТАК НА ПОСАО ПОСЛЕ МИРОВАЊА ПРАВА И ОБАВЕЗА ЗБОГ ИЗБОРА НА ФУНКЦИЈУ

Према одредби члана 79. став 2. Закона о раду, запослени коме мирују права и обавезе по основама из става 1. овог члана има право да се у року од петнаест дана од дана одслужења, односно дослужења војног рока, престанка рада у иностранству, односно код другог послодавца, престанка функције, повратка са издржавања казне затвора, односно мере безбедности, васпитне или заштитне мере – врати на рад код послодавца. Значи, према овим одредбама, када се ради о мировању радног односа због избора/именовања на функцију, меродавно време за почетак рока за враћање на рад код послодавца јесте дан престанка функције. Законом одређени рок је преклузивне природе за враћање на рад после престанка јавне функције. Наиме, рок од петнаест дана из одредбе члана 79. став 2. Закона о раду рачуна се од тренутка престанка функције, при чему је за време повратка запосленог без значаја период у коме остварује право на плату у смислу прописа о радним односима после престанка функције. У том периоду запослени не врши функцију на коју је изабран, већ се налази у заштитном статусу по престанку функције, који му престаје повратком на рад код послодавца. При томе такође треба имати у виду да Закон није предвидео да се рок од петнаест дана за враћање на рад код послодавца рачуна од протека времена за које изабрано лице остварује право на плату, већ од дана престанка функције према одредби члана 79. став 2. Према томе, ако се запослени не врати на рад код послодавца у року од петнаест дана од дана истека рока за мировање радног односа, послодавац је овлашћен да због оваквог понашања откаже уговор о раду запосленом. Као дан престанка радног односа сматра се и пријављује дан када је запослени почео да користи одсуство са рада (престао да долази на рад).

Неврађање запосленог на рад представља отказни разлог који послодавац може да употреби, али и не мора. У случају да се запослени уопште не врати на рад, нема законске презумпције о престанку радног односа, али ако се запослени неблаговремено врати на рад, послодавац може да га укључи у процес рада, с тим што наведени отказни разлог не може да се употреби по протеку рока из члана 184. став 1. Закона (шест месеца од дана наступања чињеница које су основ за давање отказа).

Ово су правни аспекти враћања запосленог код матичног послодавца после мировања радног односа. На дан почетка рада запослени почиње да остварује зараду код послодавца, а за део месеца који је проведен у мировању послодавац му не исплаћује никакву накнаду. Дакле, обрачун зараде у датом случају исти је као што је приказано у случају запослених који су се вратили у току маја са неплаћеног одсуства.

Електронски часопис **ПОСЛОВНИ САВЕТНИК**

Електронски часопис Пословни саветник активира се и користи кроз електронско правно издање Прописи.нет на страници propisi.net, путем корисничког имена и лозинке.

Корисницима су доступни чланци из свих досадашњим бројева часописа.

Сви чланци могу да се претражују на различите начине: по речима у наслову или тексту чланка, по броју (години) часописа, по ауторима чланака, по областима – групама, коришћењем опције Повезани документи са конкретним прописом или у оквиру текста прописа, кликом на линкове испод чланова прописа. Чланци могу да се чувају у ***PDF*** формату, као и да се штампају и копирају.

За претплату и друге информације пишите нам на: office@ingpro.rs или нас позовите на: 011/2836-820, 2836-821, 2836-822.

Најчешћа питања послодаваца и запослених за време епидемије COVID-19

Министарство за рад, запошљавање, борачка и социјална питања објавило је на службеној страници најчешћа питања послодаваца и запослених за време епидемије COVID-19, а затим је понудило и одговоре на постављена питања.

1. Однос Закона о раду и Уредбе о фискалним погодностима и директним давањима привредним субјектима у приватном сектору и новчаној помоћи грађанима у циљу ублажавања економских последица насталих услед болести COVID-19 (даље: Уредба о фискалним погодностима)

Законом о раду, општим актом (колективни уговор и правилник о раду) и уговором о раду уређује се право на зараду и накнаду зараде, као и начин утврђивања висине зараде и накнаде зараде запослених.

Законом о здравственом осигурању и Законом о финансијској подршци породици са децом утврђује се висина накнаде зараде за случај одсуства са рада (боловање) преко тридесет дана, односно породиљског одсуства, одсуства са рада ради неге детета и посебне неге детета.

Уредбом о фискалним погодностима уређују се фискалне погодности за одређене привредне субјекте у приватном сектору (предузетници, микро, мала и средња предузећа), и то под одређеним условима. Под фискалним погодностима сматра се одлагање рока доспелости за плаћања пореза и доприноса за обавезно социјално осигурање.

Уредбом о фискалним погодностима уређују се и директна давања из буџета привредним субјектима у приватном сектору. Директна давања, тј. уплата бесповратних новчаних средстава привредним субјектима, у складу са овом уредбом, могу да се користе искључиво за исплате зарада и накнада зарада запосленима. Право на директна давања имају предузетници, микро, мала и средња предузећа у приватном сектору, и то за све запослене, без обзира на то да ли они раде или одсуствују са рада, под условом да испуњавају услове из Уредби о фискалним погодностима. Право на директна давања имају и велики привредни субјекти који испуњавају услове према наведеној Уредби, али само за запослене који одсуствују са рада, и то због случајева из чл. 116. и 117. Закона о раду.

Према томе, зараде и накнаде зараде уређене су Законом о раду (и други законима), а Уредбом о фискалним погодностима уређене су фискалне олакшице и директна давања (бесповратна средства) послодавцима, и то као помоћ послодавцима да привремено одложе обавезе плаћања пореза и доприноса, односно да исплате зараде, односно накнаде зараде запосленима.

Надзор над применом Закона о раду, других прописа о радним односима, општих аката и уговора о раду, којима се уређују права, обавезе и одговорности запослених, врши инспекција рада. Надзор над применом Уредбе о фискалним погодностима у надлежности је Министарства финансија и Пореске управе.

2. Да ли је запосленима који су радили послодавац дужан да исплати зараду у висини уговорене и остварене зараде по утврђеним критеријумима или свим запосленима може да исплати само „минималац" који ће добити од државе?

У складу са одредбама члана 104–117. Закона о раду, запослени има право на зараду за дане када ради, односно на накнаду зара-

за кашњење у исплати, тј. за рефундацију трудничких боловања, надлежни су Министарство здравља и РФЗО. Међутим, уколико запослени није добио накнаду зараде за првих тридесет дана одсуства са рада због привремене спречености за рад (у законски прописаном року) или има сазнања да послодавац није поднео одговарајућу документацију РФЗО-у и/или да су средства РФЗО-а пребачена на посебан рачун послодавца, али да овај није исплатио накнаду зараде, може да се обрати Инспекторату за рад за надлежно поступање.

9. Коме треба да се обрати запослени уколико му послодавац није уплаћивао доприносе за обавезно социјално осигурање?

Контрола и наплата доприноса за обавезно социјално осигурање у надлежности су Министарства финансија, односно Пореске управе.

Извор: Министарство за рад, запошљавање, борачка и социјална питања, на линку

https://www.minrzs.gov.rs/sr/aktuelnosti/vesti/najcesca-pitanja-zaposlenih-i-poslodavca-za-vreme-covid-19

Мишљења Министарства за рад, запошљавање, борачка и социјална питања која се односе на Закон о агенцијском запошљавању

Закон о агенцијском запошљавању изазива одређене недоумице у пракси, па у наставку наводимо службена мишљења Министарства за рад која се односе на примену наведеног закона.

МОГУЋНОСТИ АГЕНЦИЈСКОГ ЗАПОШЉАВАЊА КАБИНСКОГ ОСОБЉА НА РАДНИМ МЕСТИМА НА КОЈИМА СЕ СТАЖ ОСИГУРАЊА РАЧУНА СА УВЕЋАНИМ ТРАЈАЊЕМ

Према члану 13. став 1. тачка 4) Закона о агенцијском запошљавању („Сл. гласник РС”, број 86/19), уговор о уступању запослених не може да се закључи на пословима на којима је код послодавца корисника уведен бенефицирани радни стаж у складу са прописима о пензијском и инвалидском осигурању.

Да би се стаж осигурања рачунао са увећаним трајањем (тзв. бенефицирани радни стаж), потребно је да буду испуњени услови прописани Законом о пензијском и инвалидском осигурању („Службени гласник РС”, бр. 34/03, 64/04 – УС, 84/04 – др. закон, 85/05, 101/05 – др. закон, 63/06 – УС, 5/09, 107/09, 30/10 – др. закон, 101/10, 93/12, 62/13, 108/13, 75/14, 142/14, 73/18, 46/19 – УС и 86/19, у даљем тексту: Закон). Ти услови подразумевају следеће:

У складу са чланом 53. Закона, радно место, односно посао на коме се стаж осигурања рачуна са увећаним трајањем јесте радно место, односно посао на коме је рад нарочито тежак, опасан и штетан за здравље и поред

ДА ЛИ КОРИСНИЦИ ЈАВНИХ СРЕДСТАВА МОГУ ПРЕКО АГЕНЦИЈЕ ЗА ПРИВРЕМЕНО ЗАПОШЉАВАЊЕ ДА АНГАЖУЈУ ЛИЦА НА ОДРЕЂЕНО ВРЕМЕ БЕЗ ОГРАНИЧЕЊА У ОДНОСУ НА БРОЈ ЗАПОСЛЕНИХ КОД ПОСЛОДАВЦА КОРИСНИКА АКО СУ ТА ЛИЦА СА АГЕНЦИЈОМ ЗАСНОВАЛА РАДНИ ОДНОС НА НЕОДРЕЂЕНО ВРЕМЕ И ДА ЛИ ЗАПОСЛЕНИ КОЈИ ЗАСНУЈУ РАДНИ ОДНОС НА НЕОДРЕЂЕНО ВРЕМЕ СА АГЕНЦИЈОМ МОГУ БИТИ УСТУПЉЕНИ ПОСЛОДАВЦУ КОРИСНИКУ ЈАВНИХ СРЕДСТАВА БЕЗ ОГРАНИЧЕЊА ПЕРИОДА ИЗ ЧЛАНА 16. СТ. 1. И 2. ЗАКОНА О АГЕНЦИЈСКОМ ЗАПОШЉАВАЊУ, КАО И ДА ЛИ У СЛУЧАЈУ АНГАЖОВАЊА ЗАПОСЛЕНИХ ПРЕКО АГЕНЦИЈЕ ПОСЛОДАВЦИ КОРИСНИЦИ ЈАВНИХ СРЕДСТАВА ИМАЈУ ОБАВЕЗУ ПРИБАВЉАЊА САГЛАСНОСТИ ИЗ ЧЛАНА 27Е СТ. 35. И 37. ЗАКОНА О БУЏЕТСКОМ СИСТЕМУ

У члану 14. ст. 1–3. Закона о агенцијском запошљавању („Службени гласник РС” број 86/19) прописано је да укупан број уступљених запослених у радном односу на одређено време код послодавца корисника не може да буде већи од 10% од укупног броја запослених код послодавца корисника на дан закључења уговора о уступању запослених, односно на дан измене тог уговора којим се мења број уступљених запослених. Послодавац корисник који има мање од 50 запослених на дан закључења уговора о уступању запослених, може да ангажује: 1) једног уступљеног запосленог ако има од 2 до 9 запослених; 2) два уступљена запослена ако има од 10 до 19 запослених; 3) три уступљена запослена ако има од 20 до 29 запослених; 4) четири уступљена запослена ако има од 30 до 39 запослених; 5) пет уступљених запослених ако има од 40 до 49 запослених. У ограничење из ст. 1. и 2. овог члана не рачунају се уступљени запослени код послодавца корисника који имају са Агенцијом закључен уговор о раду на неодређено време, без обзира на који период су уступљени послодавцу кориснику.

У истом члану, у ставу 4. прописано је да се уступљени запослени који је у радном односу у Агенцији на одређено време због повећаног обима посла код послодавца корисника који је корисник јавних средстава у смислу закона којим се уређује буџетски систем, рачунају у ограничење броја запослених на одређено време због повећаног обима посла и ангажованих по било ком основу код корисника јавних средстава, у складу са законом којим се уређује буџетски систем. Са аспекта примене Закона о агенцијском запошљавању, ограничења из члана 14. став 4. односе се само на запослене који са агенцијом имају закључен уговор о раду на одређено време. Међутим, чланом 27е став 36. Закона о буџетском систему („Службени гласник РС”, бр. 54/09, 73/10, 101/10, 101/11, 93/12, 62/13, 63/13 – исправка, 108/13, 142/14, 68/15 – др. закон, 103/15, 99/16, 113/17, 95/18 и 31/19) прописано је да укупан број запослених на одређено време због повећаног обима посла, лица ангажованих по уговору о делу, уговору о привременим и повременим пословима, преко омладинске и студентске задруге и лица ангажованих по другим основама, код корисника јавних средстава не може бити већи од 10% укупног броја запослених.

Такође, напомињемо да је чланом 105. Закона о буџетском систему прописано да, ако су одредбе других закона, односно прописа, у супротности са овим законом, примењују се одредбе овог закона.

Имајући у виду да је примена Закона о буџетском систему у надлежности Министарства финансија, то смо ваш захтев истом министарству уступили на надлежност.

(Мишљење Министарства за рад, запошљавање, борачка и социјална питања бр. 011-00-640/2019-02 од 27. 1. 2020)

ИНГ-ПРО
3 ДЕЦЕНИЈЕ
НАША НЕМА ЛУТАЊА

Удовољавање жалбеном захтеву – члан 165. Закона о општем управном поступку

У овом чланку дат је критички осврт на одредбе којима је прописана надлежност првостепеног органа да у поступку по жалби поново одлучи мериторно, без достављања предмета другостепеном органу на одлучивање.

Саша Кулић,
дипл. правник

У серији чланака посвећених новинама које је донео Закон о општем управном поступку („Сл. гласник РС”, бр. 18/2016 и 95/2018 – аутентично тумачење – даље: ЗУП), кроз критички осврт и анализу појединих законских решења, указано је на побољшања у односу на претходни закон, али је и скренута пажња читалаца на потешкоће са којима су се сусрели или могу да се сусретну они који практично примењују ЗУП. Већ због саме чињенице да је нови ЗУП по обиму (прецизније по броју чланова) знатно ужи од претходног намеће се закључак да су у неком делу материје нужно морали да буду учињени компромиси у циљу сажимања текста. Међутим, то никако не сме да буде на уштрб применљивости ЗУП-а. Ако у конкретној процесној ситуацији службено лице које води поступак у некој управној ствари нема одговарајућу процесну норму за поступање, ако је она нејасна или непотпуна, странка или други учесник у поступку може да буде оштећен у погледу остварења неког права или правног интереса. Дакле, процесне норме морају да буду јасне, потпуне и применљиве, како би се избегла могућност импровизовања или арбитрерног поступања у конкретној процесној ситуацији. Само такве норме могу да представљају добро оруђе у рукама службеног лица које води поступак.

У овом чланку акценат је стављен на једну новину у ЗУП-у која већ на први поглед привлачи пажњу. Реч је о одредбама којима је прописана надлежност првостепеног органа да у поступку по жалби поново одлучи мериторно, без достављања предмета другостепеном органу на одлучивање. **Наиме, иако је управни поступак двостепен и жалба има деволутивно дејство (што значи да у поступку по жалби треба да одлучи другостепени орган), због целисходности и економичности предвиђена је могућност да и сам првостепени орган може по жалби да одлучи мериторно. Таква могућност по ЗУП-у постоји у два случаја**.

Први је прописан чланом 163. и односи се на поништавање ожалбеног решења уколико оно садржи неки од разлога за поништавање из члана 183. став 1. т. 1)–6) ЗУП-а. То су случајеви када је приликом доношења првостепеног решења учињена нека од тежих повреда закона, због чега је првостепени орган дужан да поништи решење не само по жалби већ и по службеној дужности. Но, то се неће детаљније разматрати јер је већ било предмет разматрања (Саша Кулић, „Поништавање побијаног решења од стране првостепеног органа по ЗУП-у”, Lege Artis, 4/2020).

Друга могућност коју првостепени орган има у погледу мериторног одлучивања по жалби прописана је чланом 165. ЗУП-а и има наднаслов „Удовољавање жалбеном захтеву”. Треба одмах напоменути да је и ранији Закон о општем управном поступку предвиђао такву могућност, и то у чл. 125. и 126. У ЗУП-у је тај

првостепени орган новим решењем не може да одлучи о нечему што није било предмет захтева или је, напротив, првостепени орган овлашћен да „удовољи" жалбеном захтеву и мимо основног захтева којим је покренут управни поступак? На ова питања ЗУП је, нажалост, одговорио празнином.

4. Најзад, важно је указати на још једну врло проблематичну одредбу из члана 165. Наиме, ставом 4. прописано је да против новог решења може да се поднесе жалба, која се предаје другостепеном органу. Неспорно је да ново решење има исту правну природу као и свако друго решење у управном поступку, па је отуда право на жалбу логична последица која из тога произлази. Оно што у овој одредби никако није добро јесте то што законодавац прописује да се поменута жалба предаје другостепеном, а не првостепеном органу. На тај начин одступа се од правила да се жалба предаје органу који је донео ожалбено решење, тако да се прави непотребан и штетан изузетак. Управни поступак је динамична целина, која не може да посматра кроз засебна поступања учесника ни у једној, па ни у овој процесној ситуацији. Пратећи пут којим се креће предмет по жалби, јасно је да првостепени орган не може да буде заобиђен. Ништа корисно се не постиже тиме што ће жалба бити изјављена директно другостепеном органу. Он свеједно мора да контактира са првостепеним органом јер су код њега списи предмета, без којих не може да се одлучује. Штавише, без првостепеног органа другостепени орган неће моћи да утврди ни да ли је жалба која му је директно изјављена уопште благовремена јер се доказ о достављању такође налази код првостепеног органа (Саша Кулић, „Неки случајеви изјављивања жалбе", Lege Artis, двоброј јул/август 2019). Зато је потпуно нејасно због чега је у овој процесној ситуацији законодавац одступио од правила да се жалба редовно предаје органу који је донео ожалбено решење и због чега зазире од тога да жалба буде изјављена првостепеном органу. Зар то није управо онај исти орган који је жалиоцу „удовољио" у погледу његовог жалбеног захтева?

КАЛКУЛАТОР КАМАТА

у оквиру електронског издања ИНГ-ПРО ПРОПИСИ.НЕТ

Осим обрачуна затезне камате у динарима или у некој од страних валута (евро, долар, швајцарски франак), уз помоћ нашег калкулатора претплатници могу да врше и обрачун камате за неблаговремено плаћене јавне приходе и за неблаговремено плаћени царински дуг и казну у царинском поступку, затим обрачун камате по есконтној/референтној стопи Народне банке Србије и по референтној стопи Европске централне банке (ЕЦБ), као и обрачун камате по пресудама/одлукама Европског суда за људска права. Поред наведених, ту је и обрачун уз помоћ индекса потрошачких цена, а поред свих ових дефинисаних каматних стопа које ми ажурирамо, постоји и опција ***Моје каматне стопе***, помоћу које сваки корисник може да дефинише каматне стопе како би прилагодио обрачун камата сопственим потребама.

Обрачуне камата претплатници могу да сачувају у оквиру базе, а могу и да врше промене на рачуну, односно да евидентирају нова задужења и отплате, уз могућност да бирају да ли ће се делимична отплата дуга прво одузимати од камате или од главнице.

Калкулатор врши обрачуне камата пропорционалном или конформном методом. Поред ових, постоји и јединствена мешовита метода (за затезну камату до 2. 3. 2001. примењује се конформна метода, а од 3. 3. 2001. пропорционална), која омогућава јединствен обрачун камате за период пре и после тог периода. Сходно томе, по истом принципу функционише и обрачун камате на неблаговремено плаћене јавне приходе, на неблаговремено плаћен царински дуг и неблаговремено плаћену казну у царинском поступку (до 31. 12. 2012. конформна, од 1. 1. 2013. пропорционална метода).

Збирни обрачун камата омогућава обрачун дуга по више различитих фактура (рачуна), по принципу: један поверилац, један дужник, више новчаних потраживања и износ укупног дуга по свим тим различитим основама.

За претплату и друге информације пишите нам на: office@ingpro.rs или нас позовите на: 011/2836-820, 2836-821, 2836-822.

Станарско право – 3 део: Ништавост уговора о откупу станова, право својине и право на дом

Последњи део текстова посвећених стамбеном праву бавиће се случајевима у којима се после закључења уговора о откупу станова, када се право становања трансформише у право својине, утврди да је уговор о откупу ништав правни посао. Како се, као последица ништавости уговора о откупу, обично тражи и исељење лица која су стан стекла наведеним уговором и чланова њихових домаћинстава, као и предаја спорне непокретности, поставља се питање права на дом у конкуренцији са правом на мирно уживање имовине, посебно када се ради о савесним стицаоцима станова.

Драгана Марчетић,
судија Вишег суда у Београду
Весна Филиповић,
судија Апелационог суда у Београду

РЕКАПИТУЛАЦИЈА И УВОД

Поред тога што сада важећи Закон о становању и одржавању стамбених зграда („Сл. гласник РС”, бр. 104/16 и 9/20) не познаје могућност заснивања права трајног закупа на становима за убудуће, врста спорова у којој се примењују закони који су се раније бавили стамбеном проблематиком и даље је актуелна и њоме се кроз одлуке баве домаћи судови, формирајући значајну судску праксу. Без обзира на то што је станарско право на стану у државној (раније друштвеној) својини, као и на становима у својини грађана, остатак социјалистичког права, још увек постоје парнице које се баве неким аспектима поменуте проблематике.

Као што је већ наведено, први део ове серије текстова имао је у фокусу право чланова породичног домаћинства носилаца станарског права да наставе са коришћењем стана након откупа и преласка стана у режим приватне својине, као и право унука и пасторака да наставе са коришћењем стана у друштвеној или државној својини након смрти ранијег носиоца станарског права, односно закупца на неодређено време. То су значајна питања јер у односу на њих постоји различита судска пракса, и то како у погледу процене одлучних чињеница тако и у погледу временског важења закона који се баве стамбеним односима и примењују на конкретни случај. У датим поступцима увек се примењује закон о становању, односно закон о стамбеним односима важећи у време смрти ранијег носиоца станарског права. Разлог томе је забрана ретроактивног важења закона, осим у изузетним ситуацијама, до чега би долазило да се примењује закон о становању важећи у време пресуђења. Како би се обезбедила правна сигурност, испуњеност услова за стицање својства члана домаћинства цени се према закону који је важио у време када је станарско право ранијег носиоца односно закупца престало, а то је најчешће моменат његове смрти.

Такође, у вези са станарским правом, први од текстова о станарском праву бавио се и правом на коришћење стана члана породичног домаћинства након откупа стана. Реч је о праву становања које прати стан из откупа и након што је из друштвене или колективне својине прешао у приватну својину. У тим

вама својинскоправних односа, јер тужени спорни стан користе без правног основа.

Врховни касациони суд је, као ревизијски, сматрао да је становиште првостепеног суда правилно. Битне чињенице за одлучивање и примену материјалног права јесу савесност и понашање туженог ББ, као купца, при закључењу спорног уговора, као и понашање тужиоца, као продавца, по уговору о откупу стана. Наиме, с једне стране, АА је презентовао ББ приликом купопродаје валидан уговор о откупу стана, као доказ о начину стицања својине на истом, потврду о плаћеној откупној цени стана, плаћеном порезу на пренос апсолутних права и клаузулу *intabulandi* издату од стране тужиоца, на основу чега је ББ приступио куповини предметног стана као савестан купац. С друге стране, тужилац је доделио стан АА, са њим закључио уговор о закупу стана, затим му стан пренео закључењем уговора о откупу стана и примио откупну цену у целости, издао му клаузулу *intabulandi*, а десет година касније покренуо парницу за утврђење ништавости тих правних послова, што свакако не може да води правној сигурности. Врховни касациони суд је оценио да је у датој ситуацији тужени ББ постао власник стана у смислу члана 1. Протокола 1. Европске конвенције о заштити људских права, па му је другостепени суд одузео право својине на стану противно овој одредби, док је ББ стекао право на дом зајамчено чланом 8. исте ЕКЉП јер стан непрекидно и несметано користи од 1997. године. Ревизијски суд је при конкуренцији супротстављена два права – права својине на стану тужиоца и права својине и права на дом тужених, сматрао да је пропуст тужиоца то што је закључио уговор о откупу стана са АА, а да претходно није савесно утврдио да ли су за то испуњени услови, односно да ли постоје услови за отказ уговора о закупу стана. Тиме што је овај пропуст тужилац уочио десет година касније и покренуо парницу за отказ уговора о закупу и утврђење ништавости уговора о откупу стана, без обзира на успех у тој парници, тужилац нема право да са успехом тражи ништавост касније закљученог уговора о купопродаји непокретности којим је купац АА располагао у корист ББ и предају поседа истог стана, јер се грешка правног претходника државе РС, као претходног власника (тужиоца), не може свалити на савесног стицаоца, као каснијег купца. Такво правно становиште заузео је и Европски суд за људска права у предмету *Gladycheva vs. Russia* (захтев бр. 7097/10 у пресуди од 6. 12. 2011. године).

УМЕСТО ЗАКЉУЧКА

Као последњи део овог излагања, аутори су издвојили конкуренцију права, односно конкуренцију правних основа који се наслањају и на стамбено право, у коме је из права трајног закупа, откупом стана, могло да се пређе у режим права приватне својине на становима који су додељивани на коришћење трајним закуцима/корисницима, ради задовољења њихових стамбених потреба и потреба чланова њихових породичних домаћинстава. Ради се о конкуренцији права на мирно уживање имовине и права на дом, при чему су оба прописана као предмет заштите ЕКЉП и пратећих протокола, као и о конкуренцији извора права, тј. домаћих закона и Европске конвенције о људским правима и основним слободама, заједно са пратећом праксом Европског суда за људска права.

Питање ком ће се од два права дати предност у ситуацији кад се утврди ништавост акта о додели стана на коришћење или уговора о откупу стана, мора се ценити у сваком конкретном случају, полазећи од значаја гарантованих права, уз примену трипартитног теста пропорционалности који произлази из ЕКЉП, који примењују и домаћи судови по угледу на ЕСЉП. Осим тога, и примена домаћег законодавства мора да буде у складу са Конвенцијом и праксом ЕСЉП јер, по хијерархији извора права датој у Уставу, међународни уговори које је наша држава потписала и ратификовала по својој правној снази су изнад закона, а непосредно испод Устава. Дакле, уколико су неки од закона који у конкретном случају треба да се примене у колизији са ЕКЉП, превага се мора дати Конвенцији и свако од права која се разматра мора да се провери из угла међународних извора, па и кроз призму критеријума које наведени међународни акт прописује.

Парнични поступак у пракси: поновно отварање главне расправе и везаност суда за своју пресуду

Одредбе Закона о парничном поступку које уређују питања поновног отварања главне расправе и везаности суда за своју пресуду предмет су анализе у овом тексту.

Вукашин Ристић,
адвокат

1. Уводне напомене

Одредбама важећег Закона о парничном поступку, глава 23. „Главна расправа", у делу о поступку под називом „Ток главне расправе", у последњем члану 320. прописано је традиционално правило парничног поступка – да суд у току већања и гласања може да одлучи да се закључена главна расправа поново отвори, ако је то потребно ради допуне поступка или разјашњења појединих важнијих питања. Наведено правило постојало је у истоветном тексту у Закону о парничном поступку који се примењивао у бившој савезној држави, као и у законима о парничном поступку Републике Србије из 2004. и 2009. године, а садржи га и важећи закон.

Главна расправа се отвара пре почетка првог рочишта за главну расправу, када се објављује предмет расправљања, утврђује да ли су дошла сва позвана лица и проверава да ли су уредно позвана лица која нису дошла у суд (чл. 310. ЗПП-а). Парнични поступак се састоји из одређених парничних радњи суда, странака и осталих учесника у поступку, при чему су детаљно уређени његов почетак, трајање и окончање. Када суд нађе да се о предмету тужбеног и противтужбеног захтева у односу на главну ствар и споредна тражења довољно расправљало да може да се донесе одлука, саопштава да је главна расправа закључена. Одмах потом суд доноси пресуду, коју у име народа објављује председник већа.

У првостепеним судовима (основни и привредни) најчешћи начин окончања поступака јесте доношење одлуке о предмету спора, о тужбеном (и противтужбеном) захтеву и споредним тражењима (пресуда или решење), уколико се поступак не оконча на други начин, када се расправа не одржава.

Парнични поступак је, по правилу, поступак диспозитивне природе и покреће се и води (и окончава) по захтеву *овлашћених лица*, правних и физичких, као тужилаца. Та лица су, по закону, овлашћена да оцењују да ли ће или неће да покрену поступак, као и да након тога одлуче да ли ће да одустану од даљег вођења поступка, све до његовог правоснажног окончања. Овлашћена лица сама одлучују да ли ће покренути поступак принудног извршења ради намирења својих потраживања када су у питању осуђујуће пресуде, јер и у извршном поступку преовладава диспозитивно начело. Парнични поступак у првостепеном суду окончава се и на друге начине, без одржавања главне расправе, па се у тим случајевима, по природи ствари, питање поновног отварања исте и не поставља.

Неки од начина таквог окончања поступка биће укратко представљени у наставку текста.

Повлачењем тужбе од стране тужиоца, које је по закону могуће све до правоснажног

кама, до када може да врши одређене измене у истој јер, како је већ речено, судска радња „отпремање" макар у комуникацији судова, као и судова и странака, која је у Закону задржана и после наведене измене, није ни од каквог правног значају за везаност суда за пресуду коју је донео. Према томе, **везаност суда за своју пресуду по чл. 361. ст. 1. ЗПП-а подразумева да је иста настала тек од момента када је достављена странкама и постала перфектан правни акт,** тако да суд по истој није овлашћен да обавља било које судске радње.

Суд који је донео пресуду, која је постала правоснажна, а *достављена је странкама*, постаје за њу *везан*, што значи да ни по службеној дужности ни на предлог странака није овлашћен да по пресуди поступа по било ком питању (осим да, на пример, у смислу одредаба из чл. 362. ЗПП-а, у свако време изврши исправку очигледних пропуста и грешака у препису пресуде у односу на њен изворник и сл.).

Познато је да Закон прописује да се пресуда објављује одмах по закључењу главне расправе, изузев тога што у сложенијим предметима објављивање може да се одложи за осам дана од дана закључења главне расправе (чл. 352. ст. 1. и 2. ЗПП-а). Међутим, у пракси се наведене одредбе по правилу не примењују без икаквих прописаних санкција за такво поступање. Иначе се у споровима који се окончавају доношењем пресуде без вођења расправе (пресуда на основу признања и др.) пресуда одмах објављује у присуству странака, па од тог момента везује суд.

Наведеним питањем, које изазива контроверзе, а и недовољно се примењује у пракси, бавила се и правна теорија, у којој није спорно да пресуда, као легитиман правни акт државног органа, самим објављивањем добија значај перфектног правног акта који у свему обавезује доносиоца да по истом поступа јер је за тај акт везан. Спорно је питање у ком моменту необјављена пресуда постаје перфектан правни акт, са свим правним дејствима правоснажности. По једном мишљењу, које је било прихваћено и у нашем праву, до извршене измене Закона из 2011. године суд је за своју пресуду био везан, уколико није претходно објављена, чим је отправљена (из суда). Од тог момента суд није био овлашћен да у пресуди врши било какве измене. По другом мишљењу, пресуда која није објављена постаје перфектан правни акт тек у моменту достављања странкама, да би се странкама претходно пружила могућност да се упознају са њеном садржином *(тзв. теорија сазнања)*.

Као што може да се види, законодавац је наведеним законским изменама из 2011. године прихватио друго мишљење теорије и везаност суда за своју пресуду условио само достављањем пресуде странкама, ако пресуда није претходно објављена. Сматрало се да нема оправдања ни логике да суд (орган) који је одређени правни акт донео за исти буде везан, а да онај на кога се акт односи (странка) није упознат са његовом садржином, тако да је наведени став преовладао у законском тексту.

Уместо закључка

Аутор указује на дејство и значај одредаба Закона о парничном поступку које уређују питања поновног отварања главне расправе и везаности суда за своју пресуду у циљу што ефикаснијег поступања судова и што свестранијег, али и коначног расправљања спорних односа међу странкама. Услед недовољне или неправилне примене наведених законских института, спорни односи и питања међу странкама често остају недовољно и до краја разрешени након правоснажног окончања поступка, чак и након окончања поступака по ванредним правним лековима. Тако се ствара могућност за беспотребно и сувишно покретање нових спорова у вези са питањима о којима је суд већ расправљао и одлучивао, али на недовољно свестран начин. Последице свега тога су смањена ажурност и ефикасност у поступању судова, а у крајњој линији и нарушавање начела правне сигурности грађана и других субјеката.

Спорна питања из праксе у поступцима пред јавним бележником

Иако је незахвално говорити о најчешћим или највећим дилемама у примени било које области права, па тако и у поступку пред јавним бележником, овде су издвојена нека питања која су се у пракси појављивала као спорна у покушају да се кроз одговоре на иста разјасне недоумице које странке имају у поступцима пред јавним бележником. Наравно, ти одговори представљају ставове аутора и/или већег дела струке, при чему не треба сметнути с ума да су у обављању делатности јавни бележници самостални и независни, као и да њихово поступање и правни став у конкретним случајевима могу да буду другачији од овде изнетих.

Дејан Обренић,
дипломирани правник

1. Да ли јавни бележници у свим случајевима достављају службама за катастар непокретности исправе и одлуке које су оверили или сачинили, као и оне исправе и одлуке које се односе на упис у катастар, које није сачинио јавни бележник?

У складу са одредбама члана 22. Закона о поступку уписа у катастар непокретности и водова, јавни бележници, као обвезници доставе, по службеној дужности, преко е-шалтера, надлежним службама за катастар непокретности достављају јавнобележничке исправе које састављају, потврђују или оверавају, односно извршне одлуке које доносе у оквиру законом поверених јавних овлашћења, које представљају подобан правни основ за упис у одређени катастар непокретности. У циљу одговора на постављено питање треба посебно обратити пажњу на други део цитиране законске одредбе, која прецизира да јавни бележници достављају оне исправе и одлуке које представљају подобан правни основ за упис у поменути катастар. То је битно нагласити зато што јавни бележници доносе и немали број одлука (оставинских решења) и оверавају (у ширем смислу речи) немали број исправа које не представљају подобан правни основ за упис у катастар непокретности. Пример оставинских решења која не могу да представљају подобан правни основ за упис у катастар јесу решења којима се врши пренос права и обавеза из уговора или управних одлука, тако да се њима не врши никаква промена уписаних права у наведеном катастру.

С друге стране, од самог почетка примене наведеног закона у пракси постоји дилема да ли јавни бележници имају законску обавезу достављања уговора, анекса уговора и изјава о сагласности за упис права својине (*clausula intabulandi*) и у оним случајевима када су набројане исправе настале пре почетка примене Закона. Одговор на то питање заправо садрже одредбе члана 61. Закона, које прописују да су „јавни бележници дужни да отпочну са доставом исправа у складу са чланом 23. овог закона, које саставе, потврде или овере почев од 1. јула 2018. године, као и одлука које донесу и постану извршне почев од тог датума. […] До датума из ст. 1–3. овог члана уписи по исправама наведеним у тим одредбама врше се по захтеву странке у складу са чланом 33. ст. 1–4, 7. и 8. овог закона.”

гласност све уступиочеве деце. Ако је неко дете умрло пре уступиоца, онда је за пуноважност уговора потреба сагласност његове деце, тј. уступиочевих унука, који га наслеђују као законски наследници по праву представљања.

Сасвим је друго питање ко све може да има својство уговорне стране у уговору о уступању и расподели имовине за живота. Наведено својство може да има уступиочев супружник и сваки уступиочев потомак, што значи и онај потомак чија сагласност не представља законски минимум за настанак пуноважног уговора о уступању и расподели имовине за живота. Другим речима, уступилац може да закључи уговор о уступању и расподели имовине за живота с било којим потомком (дететом, унуком, праунуком), при чему је ирелевантно да ли ће тај потомак у моменту уступиочеве смрти бити позван да га наследи као законски наследник. На пример, ако уступилац има сина и унука који је дете тог сина, својство уговорне стране могу да имају и син и унук. Иако унук поред живог оца не може да буде законски наследник свог деде, ипак са дедом може да закључи уговор о уступању и расподели имовине за живота, при чему се ствари и права која је уступилац у конкретном примеру уступио свом унуку не сматрају поклоном и не узимају се у обзир када се евентуално утврђује да ли постоји повреда нужног дела. Наравно, да би такав уговор био пуноважан, с њим морају да се сагласе и остали уступиочеви потомци, што је у конкретном примеру уступиочев син.

Из свега изнетог произлази одговор на наведено питање да уговором о уступању и расподели имовине уступилац може да уступи и расподели имовину и својим даљим потомцима (унуци, праунуци), чак и онда када они у моменту оставиочеве смрти не стичу својство законских наследника, под условом да се с таквим уговором сагласе сви оставиочеви потомци који би у тренутку уступиочеве смрти били позвани да га наследе као законски наследници.

Правни став о остваривању права на накнаду трошкова на име ПДВ-а на адвокатске услуге

На седници Грађанског одељења Врховног касационог суда, одржаној 3. 3. 2020. године, измењен је и допуњен Правни став о остваривању права на накнаду трошкова на име ПДВ-а на адвокатске услуге (усвојен 5. 7. 2016. године), који се наводи у наставку.

Странка коју је у успешно окончаној парници заступао адвокат обвезник пореза на додату вредност има право на накнаду трошкова на име ПДВ-а на адвокатску услугу. Као доказ треба да приложи рачун о извршеним адвокатским услугама, осим у случајевима када посебним прописима није установљена обавеза издавања рачуна.

Образложење:

Привредни суд у Београду доставио је овом суду захтев за решавање спорног правног питања на основу одредбе чл. 180–181. ЗПП-а, уз који је приложио спис предмета П 3964/2014 и копије списа П 6992/15 и П 7234/15.

Суд поставља спорно правно питање да ли странка коју је у успешно окончаној парници заступао адвокат обвезник пореза на додату вредност има право на накнаду трошкова на име ПДВ-а на адвокатску услугу и шта од доказа треба да преда суду, с обзиром на то да се одлука о трошковима доноси без расправљања.

У захтеву се наводи да је спорно правно питање постављено у наведеним предмети-

периоду (ако је месечни обвезник), односно у календарском месецу (ако је тромесечни обвезник), може да изда један рачун, под условом да у својој евиденцији обезбеди прописане податке о свакој услузи појединачно.

Имајући у виду одредбе члана 153. и члана 154. Закона о парничном поступку („Сл. гласник РС", бр. 72/2011 и 55/2014), којима је прописано да је странка која у целини изгуби парницу дужна да противној странци накнади трошкове, као и да суд приликом одлучивања који ће трошкови да се накнаде странци узима у обзир само оне трошкове који су били потребни ради вођења парнице, следи да ће у досуђене трошкове парнице на име адвокатских услуга странци која је успела у парници, а коју је заступао адвокат, обвезник ПДВ-а, морати да уђе и износ ПДВ-а на пружене услуге, будући да ће тај износ представљати стварни трошак странке.

Извор: Интернет страница Врховног касационог суда

Ендноте

[1] Према мишљењу Министарства финансија од 12. 6. 2009. године, „износ новчаних средстава који је досуђен странци, а који адвокат наплати у име и за рачун странке и пренесе странци у чије име и за чији је рачун извршио наплату, не урачунава се у основицу за обрачун ПДВ-а за извршени промет добара и услуга, а самим тим ни у износ укупног промета на основу којег адвокат може да се определи за плаћање ПДВ-а, односно на основу којег настаје обавеза".

[2] Према мишљењу Министарства финансија од 17. 6. 2010. године, „када је реч о појединачној адвокатској услузи која се пружа једнократно (нпр. сачињавање уговора, тестамента и др.), услуга се сматра пруженом даном када је завршено појединачно пружање услуге. Када се адвокатске услуге пружају на основу датих пуномоћја странака за заступање у поступцима пред судовима и другим државним органима, при чему је за сваку радњу адвоката у конкретном поступку опредељена накнада (нпр. за сачињавање поднесака, за изласке на рочишта итд.), реч је о делимичним услугама које се сматрају пруженим у време окончања дела услуге. Када адвокат, на основу датог пуномоћја и уговора о заступању, пружа услуге у циљу реализације конкретног посла странке (нпр. изградња објекта), при чему за појединачне радње адвоката није опредељена посебна накнада, већ је накнада опредељена збирно за све предузете радње у току реализације предметног посла, реч је о услугама које се сматрају пруженим даном престанка правног односа успостављеног уговорним односом адвоката и странке. Ако је период реализације посла, а самим тим и период пружања адвокатских услуга дужи од годину дана, адвокатско ортачко друштво – обвезник ПДВ-а дужан је да изда периодични рачун за период који не може да буде дужи од годину дана. У том случају промет услуга сматра се извршеним последњег дана периода за који се издаје рачун".

Електронско издање **ИНГ-ПРО ПРОПИСИ.НЕТ**

Незаобилазна помоћ у раду правника

ПРОПИСИ.НЕТ је електронско издање које се налази на интернет страници www.propisi.net и садржи преко 250.000 докумената:

- прописе,
- судску праксу,
- службена мишљења надлежних министарстава,
- моделе уговора и обрасце из свих области,
- коментаре прописа.

Сва наведена документа међусобно су повезана.

За претплату и друге информације пишите нам на: office@ingpro.rs или нас позовите на: 011/2836-820, 2836-821, 2836-822.

Кривично дело обљуба над немоћним лицем из чл. 179. Кривичног законика у судској пракси

Пред нама је стручни рад који се односи на једно осетљиво кривично дело из корпуса сексуалних деликата. Таква кривична дела, управо због области којој припадају, имају посебно изражену друштвену опасност, а последице могу бити двоструке: једна је друштвена осуда узнемирене јавности, а друга је постојање дуготрајних „личних трпљења оштећених особа".

Драган У. Калаба,
заменик ВЈТ у Чачку у пензији

Општи објекат заштите кривичних дела, односно кривичних дела из области сексуалних деликата јесте полна слобода и морал. Њима се напада полна слобода личности као интегралног дела људског достојанства. Полна слобода није ништа друго него слобода одлучивања сваког појединца да ће ступити у полне односе са другим лицем. Угрожавањем такве слободе врше се кривична дела.

Кривично дело обљуба над немоћним лицем предвиђено је у чл. 179. Кривичног законика („Сл. гласник РС", бр. 85/05, 88/05, 107/05, 72/09, 111/09, 121/12, 104/13, 108/14, 94/16 и 35/19), при чему припада поглављу XVIII под називом „Кривично дело против полне слободе". Оно има основни облик, предвиђен у чл. 179. ст. 1. КЗ-а, као и два квалификована облика, предвиђена у чл. 179. ст. 2. и 3. КЗ-а.

Основни облик из чл. 179. ст. 1. КЗ-а гласи: „Ко над другим изврши обљубу или са њом изједначен чин, искористивши душевно обољење, заостали душевни развој, другу душевну поремећеност, немоћ или какво друго стање тог лица услед којег оно није способно за отпор, казниће се…".

Елементи основног облика кривичног дела јесу:

1. ко над другим предузима радње извршења – учинилац кривичног дела,
2. радња извршења у виду обљубе и са њом изједначен чин,
3. душевно обољење, заостали душевни развој и друга душевна поремећеност оштећеног,
4. немоћ оштећеног лица,
5. какво друго стање оштећеног,
6. искоришћење од стране учиниоца таквог стања које је настало код оштећеног (т. 3, 4 и 5) и
7. да оштећено лице није способно за отпор.

Дакле, суштина кривичног дела огледа се у вршењу обљубе и са њом изједначеног чина коришћењем стања немоћи оштећеног лица.

Када се говори о наведеном кривичном делу, нужно је поћи од суштине кривичног дела силовање из чл. 178. КЗ-а. И у погледу тог кривичног дела ради се о повреди полне слободе и полног одлучивања. Суштинска разлика је у томе што је у вези са кривичним делом силовање примењена сила или претња од стране учиниоца у односу према пасивном субјекту ради вршења обљубе или са њом изједначеног чина, док се у вези са кривичним делом обљуба над немоћним лицем предузимају исте радње у виду обљубе и са њом изједначеног чина, али без употребе силе или претње, зато што се користи „немоћно стање", психичко или физичко, које већ постоји код

V Кривично дело обљуба над немоћним лицем из чл. 179. КЗ-а и институти општег дела КЗ-а

Случај 1.

За учиниоца обљубе над немоћним малолетним лицем, које је навршило 14 година, нови Кривични законик блажи је од Кривичног закона Републике Србије који је важио у време извршења кривичног дела.

Из образложења:

С обзиром на то да је 1. јануара 2006. године ступио на снагу Кривични законик, то је Врховни суд по службеној дужности нашао да се, у смислу чл. 5. ст. 2. КЗ-а, у односу на кривичноправне радње оптуженог описане у изреци побијане пресуде има применити правна квалификација кривичног дела обљубе над немоћним лицем из чл. 179. ст. 2. у вези са ст. 1. КЗ-а.

Ово стога што је поменутом одредбом прописана казна затвора у трајању од две до дванаест година, која је блажа од оне прописане одредбом чл. 105. ст. 4. у вези са ст. 1. Кривичног закона Републике Србије, који прописи су важили у време извршења кривичног дела, па је дакле КЗ блажи за оптуженог од Кривичног закона Републике Србије, тако да је Врховни суд, одлучујући поводом жалби бранилаца оптуженог, по службеној дужности из претходно наведених разлога преиначио првостепену пресуду у погледу правне оцене дела, налазећи да се у радњама оптуженог стичу законска обележја кривичног дела обљуба над немоћним лицем из чл. 17. ст. 2. у вези са ст. 1. КЗ-а.

(Пресуда Врховног суда Србије Кж 1904/06 од 30. октобра 2006)

Електронско издање

ИНГ-ПРО ПРОПИСИ.НЕТ

ПРОПИСИ.НЕТ је електронско издање које се налази на интернет страници **www.propisi.net** и садржи преко 250.000 докумената: прописе, судску праксу, службена мишљења надлежних министарстава, моделе уговора и обрасце из свих области, као и коментаре прописа врхунских стручњака, при чему су сва наведена документа међусобно повезана.

ЗАШТО СЕ ПРЕТПЛАТИТИ БАШ НА ИНГ-ПРО ПРОПИСИ.НЕТ?

- Зато што је прегледан и једноставан и не захтева никакву специјалну обуку за коришћење (*user friendly*).
- Зато што је могућ приступ неограниченом броју докумената у току претплате.
- Зато што има највећи број прописа, примера судске праксе, правних мишљења, модела и других докумената.
- Зато што има претраживач који даје прецизно сортиране и брзе резултате претраге.
- Зато што се документа – прописи и др. – могу претраживати путем одговарајућих скраћеница и синонима који се у правној пракси често користе.
- Зато што је једини на тржишту који аутоматски бележи најпрегледаније документе сваког претплатника и издваја их на почетној страни.
- Зато што има мејл-сервис који омогућава претплатницима да о новим прописима, примерима из судске праксе, правним мишљењима и стручним коментарима, као и другим документима из области које сами изаберу, буду информисани путем мејла истог дана кад су објављени у бази.
- Зато што ради са било ког рачунара на интернету, без икакве инсталације, а подржава рад и у интранет окружењу.
- Зато што је увек ажуран (не захтева ажурирање од стране претплатника).
- Зато што су текстови докумената и интерфејс доступни на ћирилици или латиници.
- Зато што једним кликом могу да се ископирају текстови у *Word* или *PDF* формату.
- Зато што има најсвеобухватнију и највећу базу судске праксе, са разгранатом структуром по одговарајућим правним гранама и правним институтима.
- Зато што се из текста прописа једним кликом приступа повезаним документима.
- Зато што се приликом претраживања појмова нуде могући резултати.

За претплату и друге информације пишите нам на: office@ingpro.rs или нас позовите на: 011/2836-820, 2836-821, 2836-822.

Одговори на питања из области здравствене заштите и здравственог осигурања

У наставку дајемо одговоре на поједина питања која су изазвала интересовање како пацијената, као корисника услуга, тако и запослених радника у здравству, као пружалаца тих услуга.

Душан Рајаковић,
спец. менаџмента здравствених установа

Потписивањем Посебног колективног уговора за здравствене установе чији је оснивач Република Србија, аутономна покрајина и јединица локалне самоуправе, уз претходно донете законе о здравственој заштити и здравственом осигурању, комплетирана је најзначајнија законска регулатива из области здравства. С обзиром на то да је ступањем на снагу Закона о здравственој заштити и Закона о здравственом осигурању здравствени систем Републике Србије претрпео значајне промене, разумљиво је постојање великог броја питања и недоумица као последице усвајања горенаведених правних аката. Обрадићемо питања у вези са остваривањем права на накнаду зараде за време привремене спречености за рад због неге детета, условима и начинима за добијање назива примаријус, кадровским планом здравствених установа, приватном праксом у здравству, допунским радом запослених који раде са скраћеним радним временом, накнадама путних трошкова, новим технологијама и нострификацијом диплома страних држављана.

1. ПРИМЕНА ЧЛАНА 79. ЗАКОНА О ЗДРАВСТВЕНОМ ОСИГУРАЊУ

Поводом остваривања права на накнаду зараде за време привремене спречености за рад због неге детета по члану 79. Закона о здравственом осигурању („Сл. гласник РС” бр. 25/19), када је други родитељ из здравствених разлога неспособан да негује оболело дете, јављају се следеће недоумице које је потребно разјаснити:

- ако је други родитељ остварио право на накнаду за негу и помоћ другог лица по прописима којима се уређују права из пензијског и инвалидског осигурања, односно ако му је надлежни орган утврдио губитак радне способности (нпр. инвалидски пензионер), сматра се да је решење о праву на накнаду за негу и помоћ другог лица, односно о губитку радне способности доказ да тај родитељ из здравствених разлога не може да негује оболело дете;
- ако други родитељ не испуњава услов из члана 79. Закона о здравственом осигурању у погледу основа осигурања (нпр. пољопривредник, незапослено лице и слично), доказ за постојање здравствених разлога због којих није способан да негује оболело дете јесте друга одговарајућа медицинска документација (потврда изабраног лекара о здравственом стању, одговарајући медицински налази и извештаји о здравственом стању који потврђују здравствену неспособност за негу оболелог детета и слично).

Приликом утврђивања наступања привремене спречености за рад осигураника који остварује право на накнаду зараде због привремене спречености за рад због неге детета надлежни изабрани лекар – доктор медицине специјалиста педијатрије, као стручно-медицински орган Републичког фонда за здравствено осигурање, на основу

сокошколских установа, научноистраживачких установа, јавних агенција и других органа односно организација, као и од других стручњака по питањима из области процене здравствене технологије.

Здравствена установа, приватна пракса, произвођач, односно носилац дозволе за медицинско средство Министарству здравља подноси захтев за издавање дозволе за коришћење нове здравствене технологије. На основу мишљења о процени здравствене технологије министар решењем издаје дозволу за коришћење нове здравствене технологије, која садржи услове за примену нове здравствене технологије, ниво процењеног ризика од настанка штетних последица по живот и здравље пацијената, односно становништва, као и ниво здравствене заштите на којем се примењује.

8. КАКО СЕ НОСТРИФИКУЈЕ ДИПЛОМА ДОКТОРА МЕДИЦИНЕ СТРАНОГ ДРЖАВЉАНИНА?

Признавање стране високошколске исправе представља поступак којим се имаоцу те исправе утврђује право на наставак образовања, односно на запошљавање. Наведени поступак спроводи се у складу са одредбама Закона о високом образовању и Закона о националном оквиру квалификација Републике Србије, ако међународним уговором није предвиђено другачије.

Вредновање страног студијског програма врши се на основу врсте и нивоа постигнутих компетенција стечених завршетком студијског програма, узимајући у обзир систем образовања у земљи у којој је високошколска исправа стечена, услове уписа, права која проистичу из стране високошколске исправе у земљи у којој је стечена и друге релевантне чињенице, без разматрања формалних обележја и структуре студијског програма. Вредновање страног студијског програма, односно дела студијског програма ради наставка образовања врши стручни орган самосталне високошколске установе којој је поднет захтев за академско признавање. Изузетно, уколико је високошколска исправа стечена на једном од првих петсто универзитета, рангираних на једној од последње објављених међународних листа рангирања универзитета у свету – *Shanghai ranking consultancy* (Шангајска листа), *US News and World Report Ranking* (Листа рејтинга *US News and World Report*) или *The Times Higher Education World University Rankings* (Тајмсова листа рејтинга светских универзитета), решење о професионалном признавању доноси се без спровођења поступка вредновања страног студијског програма, у року од осам дана од дана пријема уредног захтева.

Електронски часопис

ЛЕГЕ АРТИС – ПРОПИСИ У ПРАКСИ

Електронски часопис Леге Артис – Прописи у пракси активира се и користи кроз електронско правно издање Прописи.нет на страници propisi.net. Ажурира се свакодневно и користи путем корисничког имена и лозинке.

Сви чланци могу да се претражују на различите начине: по речима у називу или самом чланку, правним областима или ауторима, а дат је и преглед најчитанијих чланака у току месеца. Такође, на једном месту налази се и архива свих бројева од почетка објављивања. Чланци могу да се чувају у PDF формату, као и да се штампају и копирају.

Осим оних које чине штампано издање, у електронском издању налазе су и додатне рубрике: Образовање, Ауторско право, Планирање и изградња и др.

За претплату и друге информације пишите нам на: office@ingpro.rs или нас позовите на: 011/2836-820, 2836-821, 2836-822.

Имате питање? Имамо одговор!

У овој рубрици дајемо одговоре на нека од питања која сте упутили нашем часопису. Подсећамо да право на постављање питања и добијање одговора имају искључиво претплатници на наш часопис.

РАДНО ПРАВО

Годишњи одмор

П: *Да ли запослена која је користила породиљско одсуство и одсуство ради неге детета током читаве 2019. године има право на годишњи одмор за ту годину?*

О: У складу са чланом 68. Закона о раду запослени стиче право на коришћење годишњег одмора у календарској години после месец дана непрекидног рада од дана заснивања радног односа код послодавца. Под непрекидним радом сматра се и време привремене спречености за рад у смислу прописа о здравственом осигурању и одсуства са рада уз накнаду зараде. У складу са чланом 73. Закона о раду, запослени који није у целини или делимично искористио годишњи одмор у календарској години због одсутности са рада ради коришћења породиљског одсуства, одсуства са рада ради неге детета и посебне неге детета – има право да тај одмор искористи до 30. јуна наредне године. Дакле, запослена има право на годишњи одмор из 2019. године и има право да га искористи до 30. 6. 2020.

У више мишљења Министарство за рад изјаснило се на исти начин, нпр. Мишљење Министарства за рад, запошљавање, борачка и социјална питања, Сектор за рад, број 131-04-3/2015-02 од 14. 1. 2015. године. И то и друга мишљења можете пронаћи у нашој бази ***Прописи.нет*** у делу „Правна мишљења".

Отпремнина

П: *Запослени је остварио услове за старосну пензију. Да ли је послодавац у обавези да исплати отпремнину ако је запослени сам поднео захтев за споразумни раскид услед остваривања права на старосну пензију?*

О: У складу са чланом 119. Закона о раду послодавац је дужан да запосленом, у складу са општим актом, исплати отпремнину при одласку у пензију најмање у висини две просечне зараде. Право на отпремнину при одласку у пензију остварује запослени коме престаје радни однос због испуњења услова, односно остваривања права на пензију, без обзира на то да ли се ради о старосној, инвалидској, породичној или превременој старосној пензији, при чему запосленом који је поднео захтев за престанак радног односа због остваривања услова за одлазак у пензију радни однос може да престане или споразумно или отказом од стране запосленог, али у оба случаја запослени има право на отпремнину.

П: *Који је рок исплате отпремнине запосленом који је остварио право на старосну пензију – да ли до дана престанка радног односа, закључно са одјавом запосленог, или у року од тридесет дана од дана престанка радног односа запосленом, када ће бити исплаћене све неисплаћене зараде, накнаде зараде и друга примања?*

О: Отпремнину коју исплаћујете запосленом који одлази у пензију можете да исплатите у року од тридесет дана. У складу са чланом 186. Закона о раду послодавац је дужан да запосленом, у случају престанка радног односа, исплати све неисплаћене зараде, накнаде зараде и друга примања која је запослени остварио до дана престанка радног односа у

може да доведе до тога да наступи апсолутна застарелост за вођење прекршајног поступка.

У конкретном случају не налазимо да има околности које трајно или привремено спречавају гоњење (гледајући и прекршајне одредбе, али и кривичне, које би сходном применом могле да дођу у обзир), тако да је одговор да за време ванредног стања у прекршајним поступцима теку рокови и релативне и апсолутне застарелости.

ЈАВНА СВОЈИНА

П: *Да ли постоји начин да се расходована ствар (старо гвожђе) прода фирми (а не отпаду) са којом имамо уговор о редовном сервисирању и одржавању професионалних машина? Истој фирми та ствар је потребна због резервних делова, при чему је њена понуда знатно повољнија од цене коју би отпад платио. Да ли је потребно јавно објављивати оглас о продаји када је ствар расходована или је довољно прибавити три понуде (непосредна погодба)?*

О: Секундарну сировину (расходовану опрему која се продаје као секундарна сировина) можете да продате сваком лицу које је трговац отпадом, посредник, односно сакупљач отпада, у складу са Законом о управљању отпадом („Сл. гласник РС”, бр. 36/2009, 88/2010, 14/2016 и 95/2018 – други закон). Када је реч о стварима у јавној својини, за њих Закон о јавној својини („Сл. гласник РС”, бр. 72/2011, 88/2013, 105/2014, 104/2016 – други закон, 108/2016, 113/ и 95/2018 – даље: Закон), између осталог, уређује и отуђење покретних ствари из јавне својине. За разлику од отуђења непокретности које је уређено и тим законом и подзаконским актом – Уредбом о условима прибављања и отуђења непокретности непосредном погодбом, давања у закуп ствари у јавној својини и поступцима јавног надметања и прикупљања писмених понуда („Сл. гласник РС” бр. 16/2018), отуђење покретних ствари уређено је једним чланом, односно одредбама члана 33. Закона. Прописано је да се, по правилу, оне продају у поступцима са оглашавањем (поступак јавног надметања, односно поступак прикупљања понуда). Изузетно, покретне ствари могу да се продају и без спровођења поступка са оглашавањем.

Уредба о одређивању опреме веће вредности и утврђивању случајева и услова под којима се покретне ствари из јавне својине могу отуђивати непосредном погодбом („Сл. гласник РС” бр. 53/2012) прописано је да покретне ствари могу да се отуђе из јавне својине уколико нису отуђене у првом покушају продаје у поступку јавног оглашавања или прикупљања писмених понуда. У поступку продаје непосредном погодбом купопродајна цена ствари не може да буде мања од најниже, односно почетне цене утврђене у поступку јавног оглашавања или прикупљања писмених понуда. Јавно надметање или прикупљање понуда представља поступке са оглашавањем, а продаја покретних ствари увек може да се организује применом неког од ових поступака према оцени самог носиоца права јавне својине. Дакле, ако покретна ствар која се отуђује не може да се подведе под услове које предвиђа наведена уредба, онда се отуђује у поступку јавног оглашавања, односно прикупљањем писмених понуда.

За поступке оглашавања или прикупљања писмених понуда Уредба о условима прибављања и отуђења непокретности непосредном погодбом, давања у закуп ствари у јавној својини и поступцима јавног надметања и прикупљања писмених понуда предвиђа у члану 19. став 1. да се оглас објављује у дневном листу који се дистрибуира на целој територији Републике Србије. Међутим, та уредба се не примењује идентично и на отуђење покретних ствари. За поступак објављивања огласа поменута одредба члана 33. став 2. Закона предвиђа да се поступак отуђења јавним оглашавањем, односно прикупљањем понуда спроводи на начин којим се обезбеђује заштита интереса носиоца права јавне својине.

Преглед прописа...

ИЗДВАЈАМО ЗНАЧАЈНЕ ПРОПИСЕ КОЈИ СУ ДОНЕТИ ИЗМЕЂУ ДВА БРОЈА...

ПРОПИСИ ДОНЕТИ ПОВОДОМ ВИРУСА КОРОНА И ПРОГЛАШЕЊА ВАНРЕДНОГ СТАЊА

- Уредба о формирању привременог регистра и начину уплате једнократне новчане помоћи свим пунолетним држављанима Републике Србије у циљу смањивања негативних ефеката проузрокованих пандемијом болести COVID-19 изазване вирусом SARS-CoV-2 („Сл. гласник РС” бр. 60/2020 од 24. 4. 2020)

- Уредба о допунама Уредбе о фискалним погодностима и директним давањима привредним субјектима у приватном сектору и новчаној помоћи грађанима у циљу ублажавања економских последица насталих услед болести COVID-19 („Сл. гласник РС” бр. 60/2020 од 24. 4. 2020)

- Уредба о померању рока за стицање статуса квалификованог новозапосленог лица („Сл. гласник РС” бр. 60/2020 од 24. 4. 2020)

- Уредба о изменама и допунама Уредбе о мерама за време ванредног стања („Сл. гласник РС” бр. 60/2020 од 24. 4. 2020)

- Уредба о измени општих прихода и примања, расхода и издатака буџета Републике Србије за 2020. годину ради отклањања штетних последица услед болести COVID-19 изазване вирусом SARS-CoV-2 („Сл. гласник РС” бр. 60/2020 од 24. 4. 2020)

- ОДЛУКА о измени Одлуке о проглашењу болести COVID-19 изазване вирусом SARS-CoV-2 заразном болешћу („Сл. гласник РС” бр. 60/2020 од 24. 4. 2020)

- Одлука о допуни Одлуке о ограничењу организовања игара на срећу („Сл. гласник РС” бр. 60/2020 од 24. 4. 2020)

- Одлука о престанку важења Одлуке о забрани извоза лекова („Сл. гласник РС” бр. 60/2020 од 24. 4. 2020)

- Посебан колективни уговор о допуни Посебног колективног уговора за социјалну заштиту у Републици Србији („Сл. гласник РС” бр. 60/2020 од 24. 4. 2020)

- Закон о потврђивању уредаба које је Влада уз супотпис председника Републике донела за време ванредног стања („Сл. гласник РС” бр. 62/2020 од 29. 4. 2020)

- Одлука о потврђивању Одлуке о проглашењу ванредног стања („Сл. гласник РС” бр. 62/2020 од 29. 4. 2020)

- Анекс Посебног колективног уговора за полицијске службенике („Сл. гласник РС” бр. 62/2020 од 29. 4. 2020)

- Уредба о понуди заменског путовања за туристичко путовање које је отказано или није реализовано услед болести COVID-19 изазване вирусом SARS-CoV-2 („Сл. гласник РС” бр. 63/2020 од 30. 4. 2020)

- Одлука о ублажавању мере ограничења кретања током ванредног стања („Сл. гласник РС” бр. 63/2020 од 30. 4. 2020)

- Одлука о ублажавању мера за време ванредног стања – дозвола кретања у парковима и на јавним површинама намењеним за рекреацију и спорт грађана („Сл. гласник РС” бр. 63/2020 од 30. 4. 2020)

- Одлука о ублажавању мера забране обављања јавног превоза путника за време ванредног стања („Сл. гласник РС” бр. 63/2020 од 30. 4. 2020)

- Одлука о допунама Одлуке о ограничењу пружања услуга у области трговине на мало, које обухватају продају робе и вршење услуга у трговинским центрима и локалима у које се улази из затвореног простора („Сл. гласник РС” бр. 63/2020 од 30. 4. 2020)

- Одлука о допунама Одлуке о посебним мерама пружања услуга у области трговине на мало, која обухвата продају хране и пића у угоститељским објектима и продају хране за ношење („Сл. гласник РС” бр. 63/2020 од 30. 4. 2020)

- Одлука о изменама и допуни Одлуке о привременој забрани извоза основних производа битних за становништво („Сл. гласник РС” бр. 63/2020 од 30. 4. 2020)

- Закон о важењу уредаба које је Влада уз супотпис председника Републике донела за време ванредног стања и које је Народна скупштина потврдила („Сл. гласник РС” бр. 65/2020 од 6. 5. 2020)

- Одлука о укидању ванредног стања („Сл. гласник РС” бр. 65/2020 од 6. 5. 2020)

- Правилник о Програму обавезне и препоручене имунизације становништва против

одређених заразних болести („Сл. гласник РС” бр. 65/2020 од 6. 5. 2020)

- Уредба о мерама за спречавање и сузбијање заразне болести COVID-19 („Сл. гласник РС” бр. 66/2020 од 7. 5. 2020)

- Одлука о допунама Одлуке о проглашењу болести COVID-19 изазване вирусом SARS-CoV-2 заразном болешћу („Сл. гласник РС” бр. 66/2020 од 7. 5. 2020)

- Одлука о измени Одлуке о затварању граничних прелаза („Сл. гласник РС” бр. 66/2020 од 7. 5. 2020)

- Наредба о забрани окупљања у Републици Србији на јавним местима у затвореном и отвореном простору („Сл. гласник РС” бр. 66/2020 од 7. 5. 2020)

- Наредба о ограничењу кретања на прилазима отвореном простору и објектима прихватних центара за мигранте и центара за азил („Сл. гласник РС” бр. 66/2020 од 7. 5. 2020)

- Наредба о допуни Наредбе о забрани посета и ограничењу кретања у објектима установа за смештај старих лица („Сл. гласник РС” бр. 66/2020 од 7. 5. 2020)

- Одлука о измени Одлуке о проглашењу болести COVID-19 изазване вирусом SARS-CoV-2 заразном болешћу („Сл. гласник РС” бр. 67/2020 од 8. 5. 2020)

- Одлука о изменама Одлуке о ограничењу висине цена и маржи основних животних намирница и заштитне опреме („Сл. гласник РС” бр. 67/2020 од 8. 5. 2020)

- Закон о изменама и допунама Закона о заштити становништва од заразних болести („Сл. гласник РС” бр. 68/2020 од 10. 5. 2020)

- Одлука о изменама и допунама Одлуке о проглашењу болести COVID-19 изазване вирусом SARS-CoV-2 заразном болешћу („Сл. гласник РС” бр. 72/2020 од 12. 5. 2020)

- Одлука о изменама и допунама Одлуке о проглашењу болести COVID-19 изазване вирусом SARS-CoV-2 заразном болешћу („Сл. гласник РС” бр. 73/2020 од 13. 5. 2020)

- Правилник о начину пријаве и начину уплате једнократне новчане помоћи („Сл. гласник РС” бр. 73/2020 од 13. 5. 2020)

- Наредба о престанку важења Наредбе о ограничењу кретања на прилазима отвореном простору и објектима прихватних центара за мигранте и центара за азил („Сл. гласник РС” бр. 74/2020 од 14. 5. 2020)

- Одлука о допуни Одлуке о проглашењу болести COVID-19 изазване вирусом SARS-CoV-2 заразном болешћу („Сл. гласник РС” бр. 75/2020 од 15. 5. 2020)

- Одлука о изменама Одлуке о ограничењу висине цена и маржи основних животних намирница и заштитне опреме („Сл. гласник РС” бр. 75/2020 од 15. 5. 2020)

- Одлука о изменама и допунама Одлуке о проглашењу болести COVID-19 изазване вирусом SARS-CoV-2 заразном болешћу („Сл. гласник РС” бр. 76/2020 од 21. 5. 2020)

- Одлука о престанку важења Одлуке о затварању граничних прелаза („Сл. гласник РС” бр. 76/2020 од 21. 5. 2020)

- Одлука о престанку важења Одлуке о затварању свих граничних прелаза за улазак у Републику Србију („Сл. гласник РС” бр. 76/2020 од 21. 5. 2020)

- Правилник о допунама Правилника о начину пријаве и начину уплате једнократне новчане помоћи („Сл. гласник РС” бр. 76/2020 од 21. 5. 2020)

- Наредба о измени Наредбе о забрани окупљања у Републици Србији на јавним местима у затвореном и отвореном простору („Сл. гласник РС” бр. 76/2020 од 21. 5. 2020)

ИЗБОРИ

- Упутство о измени Упутства за спровођење Закона о јединственом бирачком списку („Сл. гласник РС” бр. 67/2020 од 8. 5. 2020)

- Закон о измени и допуни Закона о избору народних посланика („Сл. гласник РС” бр. 68/2020 од 10. 5. 2020)

- Закон о измени Закона о локалним изборима („Сл. гласник РС” бр. 68/2020 од 10. 5. 2020)

- Роковник за вршење изборних радњи у поступку избора за народне посланике Народне скупштине, расписаних за 21. јун 2020. године („Сл. гласник РС” бр. 69/2020 од 11. 5. 2020)

- Одлука о изменама и допунама Упутства за спровођење избора за народне посланике Народне скупштине, расписаних за 26. април

Преглед прописа...

■ Правилник о ИПАРД подстицајима за диверзификацију пољопривредних газдинстава и развој пословања („Сл. гласник РС” бр. 76/2020 од 21. 5. 2020)

КУЛТУРА, КУЛТУРНА ДОБРА

■ Правилник о обрасцима, садржају и начину вођења дневника радова и друге документације која се води о археолошким ископавањима и истраживањима („Сл. гласник РС” бр. 67/2020 од 8. 5. 2020)

■ Одлука о преузимању оснивачких права над Музејом Николе Тесле са седиштем у Београду од Града Београда („Сл. гласник РС” бр. 76/2020 од 21. 5. 2020)

ИНФОРМАЦИОНО-КОМУНИКАЦИОНИ СИСТЕМИ

■ Правилник о врсти, форми и начину достављања статистичких података о инцидентима у информационо-комуникационим системима од посебног значаја („Сл. гласник РС” бр. 76/2020 од 21. 5. 2020)

... донетих између два броја

Календар важења правних аката

Прописи који одложено престају да важе или чија одложена примена почиње у наредном периоду

■ **Закон о изменама и допунама Закона о спречавању прања новца и финансирања тероризма** („Сл. гласник РС” бр. 91/2019)

– одредбе члана 56. Закона примењују се од 1. јуна 2020. године.

■ **Закон о јавним набавкама** („Сл. гласник РС” бр. 91/2019)

– примењује се од 1. 7. 2020, осим одредаба чл. 192. и 193. овог закона, које се примењују од 24. 12. 2020, одредаба члана 128. став 2. овог закона, које се примењују од 1. 3. 2020. и члана 1. став 4. тачка 9), члана 2. став 1. тачка 4) подтачка (3), члана 4. став 5. тачка 2), члана 11. ст. 5. и 6, члана 20. ст. 2. и 3, члана 28. став 4, члана 82, члана 84, члана 105. став 10, члана 107. став 4, члана 108. став 4, члана 125, члана 127. став 3, члана 134. став 3. тачка 3) и став 4, члана 143. став 6, члана 163. став 1. тачка 3), чл. 173–175, члана 176. став 8, члана 177. и члана 183. став 1. тачка 2) овог закона, које се примењују од дана приступања Републике Србије Европској унији.

■ **Закон о допунама Закона о прекршајима** („Сл. гласник РС” бр. 91/2019)

– ступа на снагу 1. 7. 2020. године.

■ **Закон о допунама Закона о Царинској тарифи** („Сл. гласник РС” бр. 91/2019)

– члан 2. почиње да се примењује 1. 7. 2020. године.

■ **Правилник о изменама Правилника о воћним соковима и одређеним сродним производима намењеним за људску употребу** („Сл. гласник РС” бр. 94/2019)

– примењује се од 1. 7. 2020. године.

■ **Уредба о изменама и допунама Уредбе о буџетском рачуноводству** („Сл. гласник РС” бр. 27/2020)

– одредбе члана 15. Уредбе, које се односе на фактуру (рачун) као рачуноводствену исправу у електронском облику, примењиваће се почев од 1. јула 2021. године.

С НАМА НЕМА ЛУТАЊА

ИНГ-ПРО

ПРОПИСИ.НЕТ
ЕЛЕКТРОНСКО ПРАВНО ИЗДАЊЕ

- СУДСКО--АДВОКАТСКИ РОКОВНИК
- Lege Artis ПРОПИСИ У ПРАКСИ
- АДВОКАТСКИ РОКОВНИК
- ПОСЛОВНИ САВЕТНИК
- СТРУЧНИ КОМЕНТАРИ
- ЈАВНЕ НАБАВКЕ
- САВЕТОВАЊА

3 ДЕЦЕНИЈЕ

ИНГ-ПРО

3 ДЕЦЕНИЈЕ

С НАМА НЕМА ЛУТАЊА

Пословни саветник – штампани часопис:
САВЕТОДАВНИ ЧАСОПИС ИЗ ОБЛАСТИ ФИНАНСИЈА

